

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
17. september 1998 *

I sag C-323/96,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Hendrik van Lier, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Belgien ved advokat Michel Flamée, Bruxelles, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg på Belgiens Ambassade, 4, rue des Girondins,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler det i henhold til Rådets direktiv 89/440/EØF af 18. juli 1989 om ændring af direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter (EFT L 210, s. 1) og Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter (EFT L 199, s. 54), nærmere bestemt artikel 7 og 11 i direktiv 93/37, idet det ikke i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* har offentliggjort en udbudsbekendtgørelse med hensyn til det samlede projekt vedrørende opførelse af en bygning til Vlaamse

* Processprog: nederlandsk.

Raad eller de enkelte delarbejder heri, og idet det ikke har fulgt den fremgangsmåde ved tildeling af kontrakter, der er foreskrevet i de nævnte direktiver, og navnlig uberettiget har tildelt delarbejde nr. 4 ved udbud efter forhandling,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, H. Ragnemalm, og dommerne G. F. Mancini, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray og K. M. Ioannou (refererende dommer),

generaladvokat: s. Alber

justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 5. februar 1998, hvorunder Kommissionen var repræsenteret af Hendrik van Lier og den belgiske regering af advokaterne Philippe Colle og Katelijne Røonse, Bruxelles,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 19. marts 1998,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 2. oktober 1996 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at:

Kongeriget Belgien har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler det i henhold til Rådets direktiv 89/440/EØF af 18. juli 1989 om ændring af direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige

bygge- og anlægskontrakter (EFT L 210, s. 1) og Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter (EFT L 199, s. 54), nærmere bestemt artikel 7 og 11 i direktiv 93/37,

- idet det ikke i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* (herefter »EFT«) har offentliggjort en udbudsbekendtgørelse med hensyn til det samlede projekt vedrørende opførelse af en bygning til Vlaamse Raad eller de enkelte delarbejder heri, og
- idet det ikke har fulgt den fremgangsmåde ved tildeling af kontrakter, der er foreskrevet i de nævnte direktiver, og navnlig uberettiget har tildelt delarbejde nr. 4 ved udbud efter forhandling.

Sagens faktiske omstændigheder

- 2 Det fremgår af sagens akter, at Vlaamse Raad, der inden for den belgiske føderale ordning er det flamske parlament, i 1993 besluttede at opføre en bygning i Bruxelles til eget brug.
- 3 Med henblik på opførelsen af den nye bygning afholdt Vlaamse Raad et begrænset udbud, hvori 32 virksomheder blev opfordret til at deltage. Der blev ikke offentliggjort nogen bekendtgørelse i EFT, hverken for det samlede projekt eller for de forskellige delarbejder, selv om hvert delarbejde oversteg den tærskel, der var fastsat i fællesskabsretsforskrifterne.
- 4 Delarbejde nr. 4 (finish og sanitære installationer) blev udbudt i national ikke-offentlig licitation, der blev åbnet den 17. februar 1994 uden forudgående offentliggørelse i EFT. Efter at have gennemgået de fjorten afgivne bud på grundlag af tildelingskriteriet, der var den laveste pris, udtalte Regie der gebouwen (byggningsforvaltningen) sig til fordel for et bud, der var afgivet af en virksomhed, der i mellemtiden var blevet erklæret konkurs.

- 5 Ved afgørelse af 19. maj 1994 annullerede Vlaamse Raad's præsidium derfor udbudsproceduren og indhentede underhåndsbud, ligeledes uden forudgående offentliggørelse i EFT.

Den administrative procedure

- 6 Ved telex af 17. juni 1994 meddelte Kommissionen de belgiske myndigheder, at den af Vlaamse Raad anvendte fremgangsmåde udgjorde en klar og åbenbar tilsidesættelse af fællesskabsretsfor skrifterne om offentlige bygge- og anlægsarbejder og af princippet om ligebehandling af ansøgere, som ligger til grund for disse retsfor skrifter. Kommissionen anmodede derfor de belgiske myndigheder om straks at annullere proceduren vedrørende delarbejde nr. 4.
- 7 Da Kommissionen, selv om de belgiske myndigheder under et møde den 1. juli 1994 havde forpligtet sig til hurtigst muligt at udtale sig om fremgangsmåden med hensyn til tildeling af delarbejde nr. 4, ikke havde fået meddelelse herom, indledte den proceduren i traktatens artikel 169 og tilsendte den 28. juli 1994 den belgiske regering en åbningsskrivelse.
- 8 Ved skrivelse af 31. august 1994 svarede den belgiske regering, at den belgiske lovgivning om offentlige kontrakter kun var gældende for den udøvende magt, dvs. statsadministrationen, fællesskaberne og regionerne, og at den lovgivende magt ikke var forpligtet til at overholde fællesskabsretten, så længe direktiv 93/37 ikke var korrekt gennemført i forhold til denne myndighed. Hvad særligt angik delarbejde nr. 4 meddelte den belgiske regering Kommissionen, at Vlaamse Raad's sekretariat havde nægtet at annullere udbudsproceduren.

- 9 Ved skrivelse af 16. november 1995 fremsatte Kommissionen en begrundet udtalelse, hvori den opfordrede Kongeriget Belgien til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at rette sig efter udtalelsen inden for en frist på 30 dage, efter at den var kommet til kundskab.
- 10 Den 15. december 1995 oversendte Belgiens Faste Repræsentation ved Den Europæiske Union en skrivelse af 14. december 1995 til Kommissionen, hvori formanden for Vlaamse Raad påpegede, at der på nationalt plan ikke var regler, der sikrede Vlaamse Raad selvstyre som parlamentarisk institution i forbindelse med tildeling af offentlige kontrakter. Det nævntes bl.a., at konkrete forslag til foranstaltninger var under udarbejdelse, og at Vlaamse Raad var i færd med at drøfte dette med de føderale myndigheder.
- 11 Ved skrivelse af 10. april 1996 fremsendte Belgiens Faste Repræsentation ved Den Europæiske Union dernæst til Kommissionen en supplerende skrivelse dateret den 25. februar 1996 og underskrevet af formanden for Vlaamse Raad, hvoraf det fremgik, at eftersom man ikke længere kunne afvente de føderale myndigheders stillingtagen, var Vlaamse Raad ved at forberede et gennemførelsesdekret for de pågældende direktiver, og at yderligere oplysninger ville tilgå Kommissionen i den nærmeste fremtid.
- 12 Da Kommissionen ikke hørte videre, har den anlagt nærværende sag.

Direktiv 93/37

- 13 Som det fremgår af første betragtning til direktiv 93/37, skal der for klarhedens og forenklingens skyld med direktivet foretages en kodificering af bestemmelserne i Rådets direktiv 71/305/EØF af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter (EFT 1971 II, s. 613) og ændringsdirektiverne hertil.

14 I artikel 1 i direktiv 93/37 bestemmes følgende:

»I dette direktiv forstås ved:

...

b) 'ordregivende myndigheder', staten, lokale myndigheder, offentligretlige organer og sammenslutninger af en/et eller flere af disse lokale myndigheder eller offentligretlige organer

...

...

e) 'offentligt udbud', nationale fremgangsmåder, hvorved alle interesserede entreprenører kan afgive bud

f) 'begrænset udbud', nationale fremgangsmåder, hvorved kun de entreprenører, der af de ordregivende myndigheder modtager opfordring dertil, kan afgive bud

g) 'udbud efter forhandling', nationale fremgangsmåder, hvorved de ordregivende myndigheder henvender sig til de af dem valgte entreprenører og forhandler kontraktens vilkår med en eller flere af disse.

...«

15 Artikel 6, stk. 1 og 3, i direktiv 93/37 indeholder følgende bestemmelser:

»1. Dette direktiv finder anvendelse på offentlige bygge- og anlægskontrakter, hvis anslåede værdi uden moms andrager 5 000 000 ECU eller derover.

...

3. Er bygge- og anlægsarbejdet opdelt i flere delarbejder, for hvilke der indgås særskilte kontrakter, tages værdien af hvert delarbejde i betragtning ved beregningen af det i stk. 1 omhandlede beløb. Er delarbejdernes samlede værdi lig med eller større end det i stk. 1 omhandlede beløb, finder dette stykke anvendelse på alle delarbejderne. De ordregivende myndigheder kan undlade at anvende stk. 1 på delarbejder, hvis anslåede værdi uden moms er under 1 000 000 ECU, forudsat at den samlede værdi af disse delarbejder ikke overstiger 20% af arbejdets samlede værdi.«

16 Artikel 7 i direktiv 93/37 indeholder følgende bestemmelser:

»1. De ordregivende myndigheder anvender ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter de i artikel 1, litra e), f) og g), definerede fremgangsmåder, tilpasset til dette direktiv.

2. De ordregivende myndigheder kan indgå bygge- og anlægskontrakter ved udbud efter forhandling efter at have offentliggjort en udbudsbekendtgørelse og udvalgt ansøgerne efter kendte kvalitative kriterier i følgende tilfælde:

...

3. De ordregivende myndigheder kan indgå bygge- og anlægskontrakter ved udbud efter forhandling uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse i følgende tilfælde:

- a) Når der i forbindelse med et offentligt eller et begrænset udbud ikke er afgivet bud eller ikke er afgivet et egnet bud, forudsat at de oprindelige udbudsbetingelser ikke ændres væsentligt. På Kommissionens anmodning forelægges der denne en rapport.
- b) Når der er tale om arbejder, hvis udførelse af tekniske eller kunstneriske årsager eller af årsager, der vedrører beskyttelsen af enerettigheder, kun kan overdrages til en bestemt entreprenør.
- c) Såfremt det er strengt nødvendigt, når tvingende grunde som følge af begivenheder, som de ordregivende myndigheder ikke har kunnet forudse, ikke gør det muligt at overholde de tidsfrister, der gælder ved offentlige eller begrænsede udbud eller ved udbud efter forhandling som omhandlet i stk. 2. De omstændigheder, der påberåbes som begrundelse for den tvingende nødvendighed, må under ingen omstændigheder kunne tilskrives de ordregivende myndigheder.
- d) Ved supplerende arbejder, som ikke er omfattet af de oprindelige udbud eller den først indgåede kontrakt, og som på grund af uforudsete forhold er blevet nødvendige for fuldførelsen af det projekterede bygge- og anlægsarbejde,

forudsat at ordren tildeles den entreprenør, som udfører dette bygge- og anlægsarbejde:

- når disse arbejder teknisk eller økonomisk ikke kan adskilles fra den oprindelige kontrakt uden væsentlige ulemper for de ordregivende myndigheder

- eller når disse arbejder, til trods for at de kan adskilles fra den oprindelige kontrakt, er strengt nødvendige for den fuldstændige gennemførelse af denne.

Dog må den samlede værdi af kontrakter, som indgås om supplerende arbejder, ikke overstige 50% af værdien af den oprindelige kontrakt.

- e) Ved nye arbejder, der er en gentagelse af tilsvarende arbejder, og som overdrages til den virksomhed, der fik overdraget det oprindelige arbejde af de samme ordregivende myndigheder, forudsat at gentagelsesarbejdet er i overensstemmelse med det oprindelige projekt, og at kontrakten om dette arbejde er indgået i henhold til fremgangsmåderne i stk. 4.

Muligheden for, at denne fremgangsmåden kan tænkes anvendt, skal anføres allerede ved det oprindelige udbud, og den samlede anslåede værdi af gentagelsesarbejderne skal tages i betragtning af de ordregivende myndigheder ved anvendelse af artikel 6. Denne fremgangsmåde kan kun benyttes inden for en periode på tre år efter indgåelsen af den oprindelige kontrakt.

4. I alle andre tilfælde anvender de ordregivende myndigheder ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter offentligt eller begrænset udbud.«

17 Endelig bestemmes der følgende i artikel 11, stk. 2 og 9, i direktiv 93/37:

»2. Ordregivende myndigheder, som ønsker at indgå en offentlig bygge- og anlægskontrakt ved offentligt eller begrænset udbud eller ved udbud efter forhandling i de i artikel 7, stk. 2, omhandlede tilfælde, skal tilkendegive deres hensigt herom ved en bekendtgørelse.

...

9. De i stk. 2, 3 og 4 omhandlede bekendtgørelser offentliggøres i deres helhed i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* og i TED-basen på deres originalsprog. Et resumé af hver bekendtgørelses hovedindhold offentliggøres på Fællesskabernes øvrige officielle sprog, dog således at kun udgaven på originalsproget er autentisk.«

18 I henhold til artikel 36, stk. 1, i direktiv 93/37 ophæves direktiv 71/305 og de bestemmelser, der har ændret det, dog uden at medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til gennemførelses- og anvendelsesfristerne berøres heraf.

Direktiv 89/440

19 Direktiv 89/440 er et af de direktiver, der ændrede direktiv 71/305 inden vedtagelsen af direktiv 93/37.

- 20 Bortset fra visse redaktionelle ændringer havde de bestemmelser i direktiv 71/305, som ændret ved direktiv 89/440, der vedrørte definitionen af ordregivende myndigheder [artikel 1, litra b)], afgrænsningen af det materielle anvendelsesområde (artikel 4a), de fremgangsmåder, de ordregivende myndigheder skulle anvende (artikel 5), og de nærmere bestemmelser om offentliggørelse, de skulle overholde, særligt ved anvendelse af udbud efter forhandling (artikel 12, stk. 2 og 9), samme indhold som de tilsvarende bestemmelser i direktiv 93/37, der er citeret ovenfor i dommens præmis 14 til 17.

Sagens behandling for Domstolen

- 21 Indledningsvis bemærkes det, at Kommissionen har anlagt sag under anbringende af, at Kongeriget Belgien har tilsidesat bestemmelserne i direktiv 89/440 og 93/37. Det fremgår af sagens akter, at direktiv 89/440 var i kraft ved indledningen af proceduren med hensyn til indgåelsen af den første bygge- og anlægskontrakt, og at direktiv 93/37 var i kraft ved indledningen af proceduren med hensyn til indgåelsen af kontrakten vedrørende delarbejde nr. 4. Det bemærkes endvidere, at direktiv 93/37 ophævede og erstattede direktiv 71/305 og de bestemmelser, der havde ændret dette direktiv, herunder bestemmelserne i direktiv 89/440.
- 22 Kommissionen har anført, at eftersom den belgiske regering i den foreliggende sag har benyttet ikke-offentlige udbud uden udbudsbekendtgørelse og uden offentliggørelse i EFT, har den ikke overholdt bestemmelserne i direktiv 89/440 og artikel 11, stk. 2 og 9, i direktiv 93/37.
- 23 Kommissionen har endvidere anført, at for at der kan indgås en kontrakt på grundlag af udbud efter forhandling, skal betingelserne i artikel 7 i direktiv 93/37 være opfyldt. En ordregivende myndighed kan således kun tildele en kontrakt efter forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse, når betingelserne i direktivets artikel 7, stk. 3, er opfyldt.

- 24 Da Kongeriget Belgien i den anden fase med hensyn til delarbejde nr. 4 anvendte udbud efter forhandling, selv om ingen af de i henhold til artikel 7 i direktiv 93/37 krævede grunde forelå, tilsidesatte det derfor efter Kommissionens opfattelse denne bestemmelse.
- 25 For at træffe afgørelse i sagen må det først undersøges, om Vlaamse Raad er en ordregivende myndighed i henhold til artikel 1, litra b), i direktiv 71/305, som ændret ved artikel 1, nr. 1, i direktiv 89/440, og i henhold til artikel 1, litra b), i direktiv 93/37.
- 26 Ifølge definitionen af ordregivende myndigheder, der er den samme i de to direktiver, forstås der i de pågældende direktiver ved »ordregivende myndigheder«, staten, lokale myndigheder, offentligretlige organer og sammenslutninger af en/et eller flere af disse lokale myndigheder eller offentligretlige organer«.
- 27 Det statsbegreb, der anvendes i denne bestemmelse, omfatter nødvendigvis samtlige organer, der udøver lovgivende, udøvende og dømmende magt. Endvidere omfatter det organer, som i en stat, der er opbygget som forbundsstat, udøver denne magt i enhederne i forbundet.
- 28 Endvidere har Domstolen i dom af 20. september 1988 (sag 31/87, Beentjes, Sml. s. 4635, præmis 11, 12 og 13) udtalt, at begrebet stat i artikel 1, litra b), i direktiv 71/305 skulle fortolkes formålsbestemt, og har anset en lokal kommission for udskiftning for omfattet af begrebet, selv om dette organ ikke formelt var integreret i statens administration. Det ville imidlertid være inkonsekvent ikke at anse et lovgivende organ for omfattet af statsbegrebet, således som det anvendes i fællesskabsdirektiverne om offentlige bygge- og anlægskontrakter, når et organ, der ikke formelt var integreret i statens administration, med hensyn til anvendelsen af et af disse direktiver er blevet anset for omfattet af begrebet.

- 29 Det følger heraf, at et lovgivende organ som Vlaamse Raad må anses for at henhøre under staten og derfor for at være en ordregivende myndighed som omhandlet i artikel 1, litra b), i direktiv 71/305, som ændret ved artikel 1, nr. 1, i direktiv 89/440, og i artikel 1, litra b), i direktiv 93/37.
- 30 Det er i øvrigt ubestridt, at hvert delarbejde, der var omfattet af de kontrakter, Vlaamse Raad indgik, oversteg tærsklen i artikel 4a i direktiv 71/305, som indsat ved artikel 1, nr. 6, i direktiv 89/440, og i artikel 6 i direktiv 93/37.
- 31 De af Vlaamse Raad udbudte kontrakter var derfor omfattet af direktiv 71/305, som ændret ved direktiv 89/440, og af direktiv 93/37 og skulle således indgås i overensstemmelse med de deri fastsatte regler.
- 32 Blandt disse regler er artikel 12, stk. 2 og 9, i direktiv 71/305, som ændret ved artikel 1, nr. 12, i direktiv 89/440, hvori det bestemmes, at de ordregivende myndigheder, som ønsker at lade offentlige bygge- og anlægsarbejder udføre efter offentligt eller begrænset udbud eller udbud efter forhandling i de i artikel 5, stk. 2, omhandlede tilfælde, skal tilkendegive deres hensigt ved en bekendtgørelse, der offentliggøres i EFT.
- 33 Ved artikel 11, stk. 2 og 9, i direktiv 93/37 pålægges det ligeledes »ordregivende myndigheder, som ønsker at indgå en offentlig bygge- og anlægskontrakt ved offentligt eller begrænset udbud eller ved udbud efter forhandling i de i artikel 7, stk. 2, omhandlede tilfælde,« at tilkendegive deres hensigt herom ved en bekendtgørelse, der offentliggøres i EFT.
- 34 Det fremgår af disse bestemmelser, at det kun er, når de ordregivende myndigheder har til hensigt at indgå en offentlig bygge- og anlægskontrakt ved udbud efter forhandling i de tilfælde, der er omhandlet i artikel 5, stk. 3, i direktiv 71/305, som

ændret ved direktiv 89/440, eller i artikel 7, stk. 3, i direktiv 93/37, at forpligtelsen til at offentliggøre en bekendtgørelse bortfalder.

- 35 I den foreliggende sag har den belgiske regering ikke bestridt, hverken at der ikke var sket offentliggørelse af en bekendtgørelse i EFT, eller at betingelserne i artikel 5, stk. 3, i direktiv 71/305, som ændret ved direktiv 89/440, og i artikel 7, stk. 3, i direktiv 93/37 for at foretage udbud efter forhandling uden forudgående offentliggørelse ikke var opfyldt.
- 36 Under retsmødet har den belgiske regering dog under henvisning til artikel 4 i direktiv 93/37 gjort gældende, at en stat under visse omstændigheder lovligt kan fravige forpligtelserne i direktivet.
- 37 I henhold til denne bestemmelse finder direktiv 93/37 ikke anvendelse på:
- »a) kontrakter, som indgås inden for de områder, der er nævnt i artikel 2, 7, 8 og 9 i direktiv 90/531/EØF, eller på kontrakter, der opfylder betingelserne i artikel 6, stk. 2, i nævnte direktiv
  - b) offentlige bygge- og anlægskontrakter, hvis de er erklæret hemmelige, eller hvis arbejdets udførelse skal ledsages af særlige sikkerhedsforanstaltninger i overensstemmelse med de gældende love og administrative bestemmelser i den pågældende medlemsstat, eller hvis beskyttelsen af medlemsstaternes væsentlige interesser gør det nødvendigt.«
- 38 Uden dog at tage stilling til den sene fremsættelse af dette anbringende, som den belgiske regering uden at anføre nogen gyldig grund til forsinkelsen fremkom med for første gang under retsmødet, må det konstateres, at den belgiske regering intet

har fremført, der kan godtgøre, at de af Vlaamse Raad udbudte bygge- og anlægs-kontrakter vedrørte en af de af artikel 4 omfattede situationer.

- 39 Dette anbringende må derfor forkastes.
- 40 Den belgiske regering har endvidere gjort gældende, at på nationalt niveau fandt lov af 14. juli 1976, der var gældende på tidspunktet for sagens faktiske omstændigheder, og hvori det i artikel 2, stk. 1, bestemmes, at »den enkelte minister ... inden for sit kompetenceområde (træffer) afgørelser vedrørende indgåelse og opfyldelse af kontrakter for staten og organer, som henhører under hans ansvarsområde«, ikke anvendelse på lovgivende myndigheder, bl.a. fordi den belgiske forfatning gav den lovgivende myndighed selvstyre og trindhøjere magt, hvilket var til hinder for, at de lovgivende forsamlinger og således også Vlaamse Raad kunne underkastes ministerkompetence.
- 41 Indledningsvis bemærkes, at dette anbringende, der støttes på national ret, hverken kan rejse tvivl om, at Vlaamse Raad er en ordregivende myndighed i henhold til artikel 1, litra b), i direktiv 71/305, som ændret ved artikel 1, nr. 1, i direktiv 89/440, og i henhold til artikel 1, litra b), i direktiv 93/37, eller om den deraf følgende forpligtelse til at følge bestemmelserne i disse direktiver vedrørende regler om offentliggørelse og fremgangsmåden ved tildelingen.
- 42 Det fremgår af fast retspraksis, at en medlemsstat ikke kan påberåbe sig bestemmelser, fremgangsmåder eller forhold i sin nationale retsorden til støtte for, at forpligtelser og frister, der følger af et direktiv, ikke overholdes (jf. bl.a. dom af 12.2.1998, sag C-144/97, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 613, præmis 8).

43 Dette anbringende må derfor ligeledes forkastes.

44 Det må herefter fastslås, at:

Kongeriget Belgien har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler det i henhold til direktiv 71/305, som ændret ved direktiv 89/440, og direktiv 93/37, nærmere bestemt artikel 7 og artikel 11, stk. 2 og 9, i direktiv 93/37,

— idet det ikke i EFT har offentliggjort en udbudsbekendtgørelse med hensyn til det samlede projekt vedrørende opførelse af en bygning til Vlaamse Raad eller de enkelte delarbejder heri, og

— idet det ikke har fulgt den fremgangsmåde ved tildeling af kontrakter, der er foreskrevet i de nævnte direktiver, og navnlig uberettiget har tildelt delarbejde nr. 4 ved udbud efter forhandling.

Sagens omkostninger

45 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Kongeriget Belgien har tabt sagen og bør derfor dømmes til at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

- 1) Kongeriget Belgien har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler det i henhold til Rådets direktiv 71/305/EØF af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter, som ændret ved Rådets direktiv 89/440/EØF af 18. juli 1989, og Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter, nærmere bestemt artikel 7 og artikel 11, stk. 2 og 9, i direktiv 93/37,
  - idet det ikke i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* har offentliggjort en udbudsbekendtgørelse med hensyn til det samlede projekt vedrørende opførelse af en bygning til Vlaamse Raad eller de enkelte delarbejder heri, og
  - idet det ikke har fulgt den fremgangsmåde for tildeling af kontrakter, der er foreskrevet i disse direktiver, og navnlig uberettiget har tildelt delarbejde nr. 4 ved udbud efter forhandling.

2) Kongeriget Belgien betaler sagens omkostninger.

Ragnemalm

Mancini

Kapteyn

Murray

Ioannou

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 17. september 1998.

R. Grass

H. Ragnemalm

Justitssekretær

Formand for Sjette Afdeling